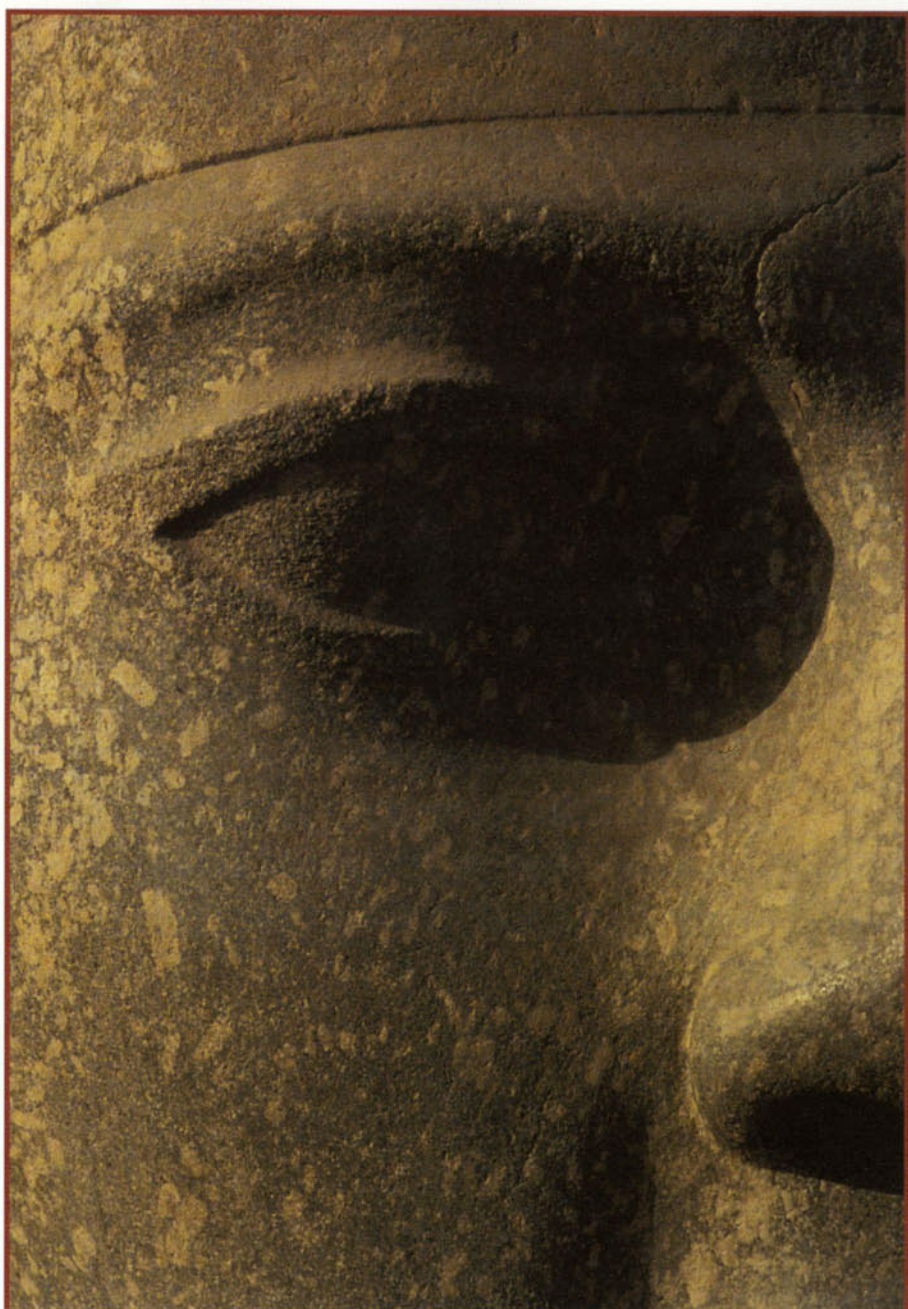

LÄRARES YRKESETIK –

*Förslag till innehåll
och utformning*

Lärare utövar ett av samhällets viktigaste yrken. De ansvarar för att medborgarna tillägnar sig nödvändiga kunskaper och kompetens.

Lärarprofessionen bör därför vila på en särskild yrkesetik.

Lärare ställs ofta i sitt arbete inför motstridiga krav och lojalitetskonflikter. Det finns därför behov av att diskutera etiska frågor och utveckla en etisk plattform för läraryrket.

De yrkesetiska principerna är i första hand avsedda att vägleda och tjäna som stöd vid ställningstaganden i lärares yrkesutövning. De ska också stimulera till diskussion om lärares yrkespraktik. Härigenom stärks lärarprofessionen och en stabil grund skapas för ett reflekterat och medvetet handlande i situationer som fordrar etiska ställningstaganden när t.ex. samhällsuppdraget och hänsynen till eleverna ställer olika krav på läraren.

ELEVEN ALLTID I CENTRUM

I sitt arbete sätter lärare eleverna och deras lärande i centrum.

Lärare möter eleverna både som enskilda individer och som en del av ett kollektiv. Detta förhållande bidrar till läraryrkets komplexitet och lärare måste finna en balans mellan att se eleverna som individer och som ett kollektiv.

Lärare förbinder sig att i sin yrkesutövning

- ta ansvar för elevernas kunskapstillväxt och stödja deras personliga utveckling
- skapa goda betingelser för varje elevs lärande och utveckling
- alltid bemöta eleverna med respekt för deras person och integritet samt skydda varje individ mot skada, kränkning och trakasserier
- inte diskriminera någon med avseende på kön, sexuell identitet, etnisk, politisk och religiös tillhörighet eller social och kulturell bakgrund, inte heller p.g.a. förmåga eller prestation
- stödja elevernas rätt till inflytande över sin utbildning och stärka deras ansvarstagande för sina studier
- vid utvärdering och betygssättning vara sakliga och rättvisa, grunda sina bedömningar på dokumentation som kan styrkas samt motstå otillbörlig påverkan
- verka för att upprätthålla förtroendefulla relationer med eleverna och med deras föräldrar/vårdnadshavare och vara lyhörda för deras synpunkter
- vara varsam med information om eleverna och ej vidarebefordra information som mottagits i tjänsten om det inte är nödvändigt för elevens bästa.

LÄRARYRKET OCH DEN PROFESSIONELLA YRKESUTÖVNINGEN

Läraryrket bygger på samhällets tillit och fordrar ett stort yrkesansvar. Lärare ska på allt sätt använda sitt yrkeskunnande till att höja kvaliteten i sin yrkesutövning och stärka sin professionalism i vetskap om att kvaliteten i yrkesutövningen direkt inverkar på samhället och samhällsmedborgarna.

Lärare värnar om läraryrket och lärares pedagogiska frihet samt bidrar till att göra skolan till en god arbetsplats.

Lärare ansvarar självständigt och tillsammans med andra för det pedagogiska uppdraget och vinnlägger sig om att skapa de bästa förutsättningarna för elevernas lärande. Lärare vägleder eleverna till den kunskap som kan hjälpa dem i deras olika val och prioriteringar.

Lärare arbetar utifrån en vetenskaplig kunskapsbas kring lärande och vidareutvecklar det pedagogiska arbete enligt aktuell forskning och beprövade pedagogiska erfarenheter. De tar därför ansvar för att

utveckla sin kompetens både när det gäller yrkets utveckling och innehållet i undervisningen.

Lärare visar god kollegialitet men inte på ett sådant sätt att det kan leda till en handling eller underlåtenhet som kan skada eleverna.

Lärare ingriper om en kollega uppträder kränkande mot en elev eller motverkar en elevs intressen.

Lärare förbinder sig att i sin yrkesutövning

- bedriva sitt arbete utifrån såväl vetenskap som beprövad pedagogisk erfarenhet
- ta ansvar för sin kompetensutveckling för att kunna bedriva god undervisning och följa den yrkesmässiga och vetenskapliga utvecklingen inom sitt yrkesområde
- ta ansvar inte bara för att eleverna lär, utan också för vad de lär
- påtala och engagera sig mot sådana utvecklingstendenser och handlingar i skola och samhälle som kan skada eleverna
- i skolvardagen respektera såväl kollegers som andra yrkesgruppers kompetens, skyldigheter och ansvar
- vid behov anlita annan sakkunskap för att hjälpa eleverna.

LÄRARES SAMHÄLLSUPPDRAG

Lärare har ett viktigt uppdrag i samhället, att ansvara för kommande generationers grundläggande utbildning och fostran.

Detta uppdrag formuleras i skolans styrdokument, såsom läroplaner och lagar. Lärare utgår i sin yrkesutövning från det uppdrag samhället ger dem, men reflekterar samtidigt över uppdraget satt i relation till de yrkesetiska principerna. Lärare arbetar i enlighet med det samhällsuppdrag de fått, där det fastlagts genom demokratiska beslut och om det inte strider mot dessa yrkesetiska principer. Lärare har såväl rätt som plikt att påtala fel, komma med konstruktiv kritik och i yttersta fall genom aktivt handlande ingripa mot sådant som strider mot den människo- och kunskapssyn som lärares yrkesetik vilar på.

ATT UPPRÄTTHÅLLA LÄRARES YRKESETIK

För att värna lärarprofessionens ställning och status är det viktigt att alla lärare upprätthåller sin yrkesetik.

Lärare förbinder sig att i sin yrkesutövning

- hålla de yrkesetiska principerna levande genom att dels återkommande diskutera och bearbeta yrkesetiska ställningstaganden i arbetet, dels ta upp de konflikter av etisk innebörd som uppstår.

DINA SYNPUNKTER ÄR VIKTIGA

I samband med att Avtal 2000 slöts, togs också ett beslut om att utarbeta "yrkesetiska grundståndpunkter för lärare"

Det förslag till yrkesetiska principer som presenteras här är grundat på de synpunkter och förslag som kommit fram i den medlemsdiskussion som förts inom Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund (LR) under det år som gått.

Förslaget är behandlat av styrelserna i de båda förbunden och har skickats på remiss till samtliga lokalavdelningar/kommunföreningar. Synpunkter på förslaget kan lämnas fram till den 7 juni.

Det slutliga förslaget till lärares yrkesetik kommer att behandlas av Lärarförbundets representantskap respektive LR:s förbundsråd under hösten 1999.

Har förslaget till lärares yrkesetik fått en sådan utformning och sådant innehåll att det kan vägleda och tjäna som stöd vid ställningstaganden i lärares yrkesutövning? Diskutera den frågan med dina kollegor och ge era synpunkter till känna.

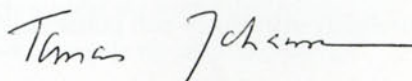
Lärarförbundet och LR öppnar en gemensam mötesplats på Internet, där alla ges möjlighet att diskutera lärares yrkesetik och komma med synpunkter på förslaget. Den kan nås på www.yrkesetik.nu eller via respektive förbunds hemsida. Du kan också skicka dina synpunkter till något av förbundskanslierna. (Adresserna finns på baksidan.)

Men allra viktigast är att delta i det lokala arbetet kring lärares yrkesetik. Ta därför alla tillfällen att delta i din lokalavdelnings/kommunförenings remissarbete.

Det är angeläget att alla tar del av och känner sig delaktiga i den process som nu pågår för att utarbeta en yrkesetik för lärare. Att denna yrkesetik sedan upprätthålls är av utomordentlig betydelse för att värna om lärarprofessionens status.

Christer Romilson
Förbundsordförande
LÄRARFÖRBUNDET

Tomas Johansson
Förbundsordförande
LÄRARNAS RIKSFÖRBUND